

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—, — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14 335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mail oglaš. trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mail oglaš. ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 53 • Maribor, torek, dne 14. junija 1938 • Leto XIII

Ovire našega razvoja

Ne pustiti, da drugi odločajo mimo nas, zato iz abstinence v aktivnost!

Dvajset let imamo državo, ki ji sedaj pravimo Jugoslavija. Država ima važno geografično lego in spada med večje na Balkanu. Zato ji tudi lahko prisojamo precej važno vlogo v tem delu sveta in v mednarodni politiki. V današnjem razburkanem svetu, ki je nabit s sovraštvom, imperikalizmom, topovi, tanki in strupenimi plini in glavno z zavistjo, namesto da bi se bratsko sporazumel med seboj, mislimo, da je prav in pošteno, če se tudi naša zunanja politika vsmerja v prilog preprečitve vojne, to je, se skuša približati »fronti miru«, kakor je rekel s. Blum na francoskem socialističnem kongresu v Royonu. Fronta miru je tem lažje izvedljiva, ker nudijo zahodne demokracije same pomoč sednji Evropi in Balkanu dejansko z istim namenom. Nič vendar danes ni bolj potrebno kakor **sporazum med narodi in mir**, da se bo mogel človeški rod dalje razvijati po naravnih zakonih in svojih duhovnih in fizičnih sposobnostih.

Toda tudi naše notranje razmere so potrebne revizije. Jugoslavija obstoja že dvajset let. Kakšen polet in napredek bi lahko imeli v teh dvajsetih letih! Ob razširitvi države so nove pokrajine z idealizmom pozdravljale osvoboditev in če bi se bil ohranil prvotni idealizem in ne bi bil naltel na razne ovire, ki se izražajo v zgodovinskih in socialnih razlikah, bi bila naša država v teh dvajsetih letih že lahko ideal državne skupnosti in tudi mnogo večji bi bil napredek v socialnem, kulturnem in gospodarskem oziru. Razlike pa so še danes ovira razvoju, toda ne zaradi razlik samih, ampak zaradi tega, ker se ne spoštuje individualizma (osebnost) teh razlik ter ne najde poti k sporazumu, po katerem bi se posamezne individualnosti ne prezirale in ne zatirale, ampak dovedle k sodelovanju v skupnosti. Pod razmerami, ki jih imamo danes, trpi največ splošni razvoj, kar pa se ne da opravičevati z nikakršnimi načeli ali prestiži. Ena država smo in dolžnost vseh državljanov je, da **podpirajo razvoj v pravcu socialnega progressa (napredka)**.

Doslej za sporazumevanje v tem smislu nismo opazili prav resne volje nikjer. Pravimo, opazili nismo prave volje, ker se v javnosti in časopisju o tem ne razpravlja. To dejstvo je po našem mnenju velik greh proti naravnemu razvoju, ker ima v živih ljudeh več zaslonbe.

Najnovejši dogodki in pojavi pač kažejo, da imamo pričakovati v tem pravcu vendar izpremembo. Vsaj na Hrvaškem opazamo tak pojav. Že pred daljšim časom smo rekli: pojdite v parlament! Takrat se javnost na naš poziv ni mnogo ozirala. V zadnjem času pa opazamo več prikritega soglasja z našim apelom. Nekateri zagrebški listi povdarjajo, da je izolacija Zagreba gospodarsko in politično škodljiva, ker se s tem bolj in bolj izključuje iz gospodarskega in političnega sodelovanja. Zagreb, oziroma Hrvaška, postaja s tem bolj in bolj postranski faktor, ki izgublja na vplivu v državi. Lahko ostaja tudi bolj osamljen, toda to ne bo znak napredka, ampak reakcije.

Iz tega sklepamo, da se zbuja na Hrvaškem želja po **aktivnejšem sodelovanju v državi**. In prvi korak k temu sodelovanju je **opustitev abstinence v parlamentu** in s tem v zvezi izvojevanje političnih svoboščin. Sporazum, ki smo ga zgoraj omenjali, je namreč mogoč tudi le potem po-

Še vedno proti 40-urnemu delovnemu tednu

Konferenca mednarodnega urada dela

Na 24. redni konferenci mednarodnega urada dela so zopet obravnavali skrajšanja delovnega časa na 40 ur na teden. To vprašanje se že vlačila leta in leta po konferencah, anketah in zborovanjih, pa kakor opazamo, tega vprašanja nočejo razumeti tisti, ki vodijo večinoma usodo gospodarstva, to je, zastopniki držav in delodajalcev. Ni oportuno, pravijo, konkurenčni ne bi bili itd. Cele kope izgovorov imajo, kakor bi ne videli in vedeli, da je **tehnični napredek kakor tudi prirastek delovne sile** vendarle treba socializirati. To se pravi: Tehnični napredek mora služiti delav-

stvu, splošnosti. Zaradi tehničnega napredka narašča nezaposlenost, povečava pa nezaposlenost tudi prirastek delovnih sil. Imamo torej proces modernizacije in prirastka, ki ju je treba paralizirati s potrebnimi ukrepi, če je kaj smisla za splošnost, to je za človeško družbo. Mogoče je pa to le s **primerno skrajšanim delovnikom in primernim načrtnim gospodarstvom**.

To bi danes po tolikih izkušnjah in medsebojnih pojasnjevanjih že lahko vedeli tudi tisti, ki jim je kaj za kulturno človeštvo.

Kaj je rekel minister Cvetković o naših socialnih razmerah v Ženevi

Na mednarodni konferenci dela je minister socialne politike Cvetković govoril o socialnem napredku naše države. Obširno je govoril o gospodarskem položaju v Jugoslaviji. Vlada je gospodarsko politiko podpirala s svojimi notrajimi posojili. Zunanja trgovina se je dvignila v primeri s predlanskim letom za 36 odstotkov. Zaposlitev delavstva je poskočila v primeri z letom 1929 za več kot 20 odstotkov.

Glede socialnega skrbstva je rekel, da je vlada storila vse, da zviša delav-

ske mezde sorazmerno po vsej državi in v skladu s skokom življenjskih cen. Nadalje je rekel, da je strokovno delavsko gibanje služilo v preteklosti raznim političnim režimom in se tako temeljito kompromitiralo.

Pohvalil je trezni optimizem ravnatelja mednarodnega urada dela.

Končno je govoril minister tudi o delovnem času. Pri nas, je rekel, imamo še široko polje za udejstvovanje v gospodarstvu. S produkcijo še nismo prenasitjeni. Če bi skrajšanje delovnega

časa v takih deželah posplošili, bi bilo to nekaj nemogočega. To pojde polagoma. Priporočam mednarodnemu uradu opreznost glede tega problema, a obenem mu želim mnogo uspeha.

To je nekaj izjav gospoda ministra in je potrebno, da jih tudi delavstvo pozna.

Diktatorske države največja ovira za uveljavljanje 40-urnika

Takoj ob početku razprave o delovnem času je generalni ravnatelj izjavil, da je problem skrajšanja delovnega časa eden najvažnejših problemov. To zlasti z ozirom na to, ker se uvaža po diktatorskih deželah vedno daljši delovnik. Glede Evrope je konkretno izjavil, da se to vprašanje mora rešiti, ker sicer ne ve, kakšna bo usoda Evrope. Delodajalci in deloma vladni zastopniki so pa problem obravnavali ali prav tako kakor londonski odbor za nevmešavanje špansko vprašanje.

Ti pojavi le potrjujejo naše mnenje, da čut socialnosti še ni prodril in da vladajoči socialnih problemov ne jemljejo resno.

Iz slavnostnega spreveda ob priliki proslave 60 letnice čehoslovaške socialne demokracije

V prezidentovi loži med slavnostnim sprevedom (od desne na levo): Prezident dr. Beneš, predsednik soc. dem. stranke posl. s. Antonin Hampl in predsednik senata dr. F. Soukup

Trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Francijo

Dne 4. junija je bil podpisan zaključni zapisnik trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Francijo. Pogodba se nanaša na izvoz sadja, fižola, živine, lesa in drugega blaga. Mi pa bomo kupovali v Franciji francoske izdelke. Sprejete so bile razne prevozne olajšave. V Parizu in Beogradu se ustanovi mešana komisija za kmetijsko produkcijo. Izvoz, kalikor se prične, se začne šele v septembru mesecu.

Kaj pa bo Nemčija sedaj?

Tudi Poljaki v Nemčiji zahtevajo manjšinske pravice.

Znatna poljska manjšina je poslala v Berlin spomenico, v kateri zahteva, da se Poljakom v Nemčiji zajamčijo manjšinske pravice.

Zaključne občinske volitve v ČSR

v 8.356 občinah.

V nedeljo, dne 12. junija so se vršile občinske volitve v 8.356 občinah v ČSR, s čemer so občinske volitve zaključene. Volilo se je samo v 3.500 čehoslovaških občinah in 1.230 nemških, v ostalih pa je bila vložena samo ena kandidatna lista.

Italija kupuje žito v Avstraliji. V dveh minulih tednih je Italija kupila v Avstraliji več kot za tri milijarde dinarjev žita. Pravijo, da je Italija kupila to žito za svojo vojsko v Abesiniji (tu b. p. a. s.) in nekaj za zalogo za slučaj mobilizacije.

Napadi Japoncev na reki Jangce

proti Hankavu.

Med Kitajsko in Japonsko so bile šele te dni prekinjene diplomatske zveze, do vojne napovedi s strani Japonske pa še ni prišlo.

Po uspehu ob lunghajski železnici napadajo sedaj Japonci ob reki Jangce, zapadno od Nankinga, v smeri proti Hankavu. Do Hankava je reka Jangce

plovna tudi za vojne ladje do 10.000 ton. Trdi se, da je poslala Japonska na Jangce 42 križark proti Hankovu. Na krovu je armada, ki se naj na primer nem mestu izkrca.

Kitajci so potopili eno japonsko topničarko 150 milj od Nankinga v smeri proti Hankovu.

Kitajci bodo prejeli v kratkem 50 lovskih letal iz Amerike, ki razvijajo hitrost 500 km na uro.

Mednarodna napetost radi Španije

Francija ni obljubila zapreti meje

Bombardiranje odprtih mest in krajev ter angleških trgovskih parnikov v španskih pristaniščih in španskih vodah je povzročilo v Angliji vznemirjenje, bombardiranje obmejnih francoskih krajev pa je prisililo francosko vlado, da zaščiti mejo.

Angleška vlada razmotriva, kako bi se temu razbojništvu prišlo o okom.

Italijansko in nemško časopisje, ki piše po navodilih režimov, prinaša topogledno izjavo, ki jih smatrajo v Angliji in Franciji kot posmehovanje.

V soboto, dne 11. t. m. se je raznesla vest, da bo Francija popustila v španskem vprašanju in zaprla mejo napram Španiji, Italija pa bo nato odredila, da se bo prenehalo z napadi iz zraka na nevtrjena mesta v Španiji. To vest francosko zunanje ministrstvo odločno zanika. Pri nas jo je razširilo dnevno časopisje še v ponedeljkovih izdajah.

V soboto so se razširile vesti o obisku ruskega črnomoškega vojnega brodovja v Carigradu, Valenciji in Barceloni. Te vesti najbrž niso docela točne, ker Rusija brez sporazuma z Anglijo in Francijo ne bi dirigirala večjih bojnih enot v španska pristanišča; obisk posameznih ladij pa ne more izzvati nobenih napetosti, dasi bi bila navzočnost ladij v republikanskih pristaniščih

mala demonstracija za republikansko Španijo.

43 angleških ladij potopljenih

Od početka vojne v Španiji in do sedaj je bilo potopljenih, oziroma poškodovanih 43 angleških ladij.

Zadnji teden je bil v luki v Castelloni bombardiran od nacistov angleški parnik »Isadora« in poškodovan. Pred Demonom je bil bombardiran francoski parnik »Brisbane«. Ubit je bil opazovalec odbora za nevmešavanje, Anglež Jones in 4 člani posadke. V Alicante je priplul angleški rušilec »Vanoc«. Poveljnik je pregledal v tem pristanišču poškodovane angleške ladje in sprejel na krov mrtve in ranjene angleške mornarje. — Ako bi Anglija in Francija posnemali Nemčijo, ki je za bombardiranje svojih ladij po republikanskih bombardirala pristanišče Almerijo, bi bila nacistična obrežna mesta že davno razvaline.

Nadaljne žrtve razbojniških napadov

Pretekli teden, dne 9. t. m. so nacistična letala bombardirala mesto Alicante. Bombe so ubile 4 ljudi, 18 pa ranile.

Na mesto Figueras so vrgla nacistična letala 100 bom. 25 hiš je bilo porušeni, med temi šola, bolnica in oskrb-

nišnica. 30 oseb je bilo ubitih, 50 ranjenih.

Ena največjih letalskih bitk

v kateri je sodelovalo 100 letal, se je vršila v odseku Teurel—Castellon (ob morju), 30 km severozapadno od Castellon de la Plane. 41 republikanskih lovskih letal je naletelo na 8 bombnikov in 45 lovskih letal nacistov. Republikanci so prisilili nacistične, da so se spustili v boj in so sestrelili en bombnik ter 9 lovskih letal. Trije piloti in opazovalci sestreljenih letal so skočili s padali na zemljo in so jih republikanci ujeli.

Položaj na frontah

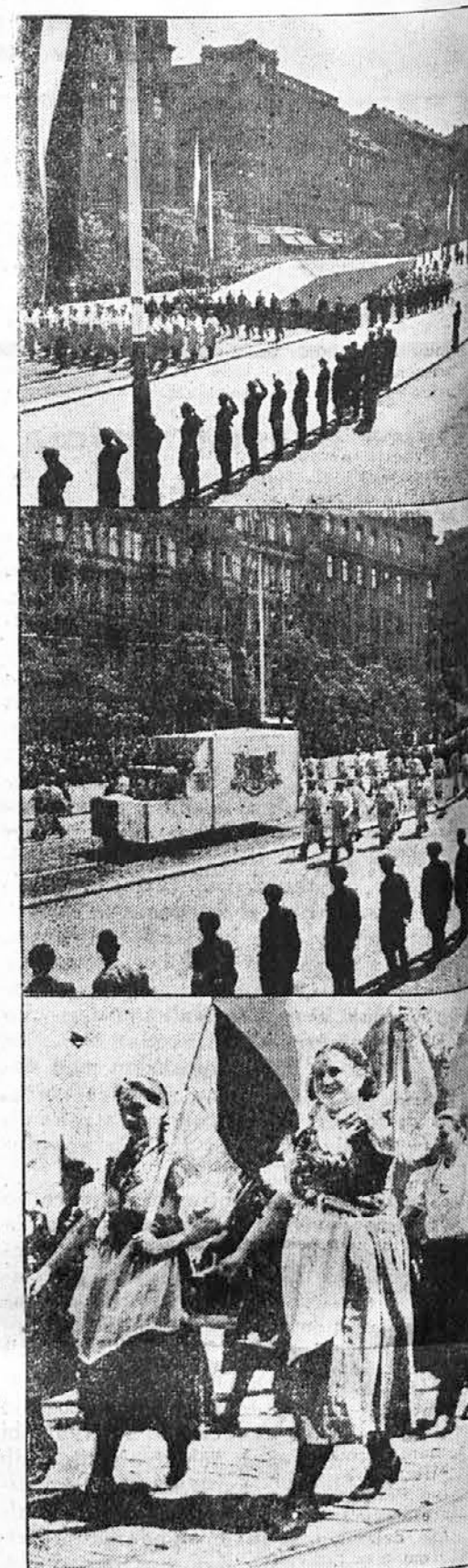
Na fronti med Teruelom in Acala de Chisvert (ob morju) napadajo nacisti na vsej črti. Več kot deset dni se trudijo nacisti, da bi zavzeli vas Puebla del Valverde, 22 km vzhodno od Teruela, na cesti proti Saguntu. Republikanci so se umaknili v višje ležeče postojanke, vendar pa še vedno obvladujejo položaj.

Postojanke pri Mora de Rubielos, v teruelskem odseku, tudi še vedno drže.

Ne estramadurski fronti pa so prešli republikanci v ofenzivo 30 km južno od Talavere (zapadno od Toleda) in zaznamujejo uspehe.

Uspešne napade so izvršili republikanci tudi na meji pokrajin Badajoz in Carcere.

Iz slavnostnega spreveda ob priliki proslave 60-letnice čehoslovaške socialne demokracije v Pragi.

1. Državno zastavo vozijo mimo tribune na Vavčavskem namesti. Pod tribuno prezidenta pozdravlja zastavo častna straža nemške »Arbeiterwehr«. — 2. Državni znak z Masarykovim geslom »Pravica bo zmagala«. Ob vozu kovači. 3. Skupina slovaških deklet v narodni noši v sprevodu.

Previdna Amerika. V Zedinjenih državah sprejmejo v bodočem zasedanju zakon, po katerem sme predsednik republike razpustiti vse polvojaške organizacije neglede na njih pripadnost.

Doma in po svetu

470 vagonov za ozki kolosek naroči naša vlada na Poljskem, v Nemčiji in Italiji.

Seja jugoslovanski mest se bo vršila dne 19. t. m. v Ljubljani.

Pravilnik o delu pomožnega osebja v javni in zasebni službi je minister socialne politike in narodnega zdravja podpisal.

3 milijone čeških kron je stala organizacija slavnostnega spreveda socialne demokracije v Pragi. Denar so dale organizacije in ne morda kakšni tajni fond.

Kako je patru Hlinki odgovoril čehoslovaški ministrski predsednik. Znano je, da je pater Hlinka sklical o Binkoštih svoje pristaše na demonstracijo v Bratislavo, na kateri je zahteval avtonomijo za Slovaško. Istočasno se je vršila v Bratislavi manifestacija državotvornih, demokratičnih strank, katere se je udeležilo 100.000 Slovakov. Na tej skupščini je govoril ministrski predsednik dr. Hodža, ki je rekel: »Slovaška ljudska stranka (Hlinkova) ima pravico, da govori v imenu svojih volilcev, nima pa pravice, da govori v imenu slovaškega naroda.« »Slovenec« bo seveda še naprej trdil, da 18.000 hlinkovcev lahko diktira 100.000 Slovakom, oziroma 30 odstotkov volilcev 70 odstotkom.

Nemci v ČSR in ostalih državah. V Evropi žive Nemci naseljeni kot manjšina v državah izven Nemčije: v ČSR 3.23 milijonov, na Poljskem 1 milijon, v Jugoslaviji 0.5 milijona, na Madžarskem 0.47 milijona, v Italiji 0.25 milijona. V Italiji in na Madžarskem nimajo v parlamentu nobenega pastopnika, v Beogradu 2, v Poljski 2 senatorja, v ČSR 70 mandatov v parlamentu in 36 mandatov v senatu.

Kam z njimi? V bivši Avstriji preganjajo in izganjajo žide. V Burgenlandu so jih prijeli nad 100, jim vzeli vse, kar so imeli ter jih nato postavili deloma na madžarsko-jugoslovansko mejo, deloma na nek otok sredi Donave, nasproti slovaške vasiice Devin. Pregnani židje bi radi v Jugoslavijo ali na Madžarsko, toda jih oblasti ne puste. Njih 57 na otoku sredi Donave je pa našlo zatočišče na francoskem vlačilu »Guyenne«. Oboji žive od podpora, ki prihajajo iz inozemstva. Značilno na tej stvari je tudi to, da je polovica izgnanih židov — kmetov, ki so imeli vzorno obdelana posestva, katerih so se sedaj polastili drugi. Torej židje niso samo bankirji in trgovci, ampak tudi kmetovalci, kar so hitro izumeli. Še več, med pregnanci na jugoslovansko-madžarski meji jih

je skoro polovico — vojnih invalidov, ki so nekoč branili Avstrijo...

Sezonski delavci v Nemčiji. Henleinovci so iz ČSR spravili precej sezonskih delavcev v Nemčijo, obljubujoč jim dnevno mezdo 4 RM za 8-urno delo. V Nemčiji so morali ti delavci delati 12 do 14 ur dnevno za 3.10 RM. Od tega je šlo 18 odstotkov za stanovanje in hrano (največkrat so dobili samo črno kavo in kruh), 15 odstotkov pa za davke in razne prispevke. Delavci so se vrnili in ne govore več ne o Henleinu, ne o Nemčiji.

Neuspela preizkušnja nemškega letalstva. Pred kakimi tremi tedni je razglasil maršal Göring skupno s poveljnikom letalskih sil, generalom Christansenom, pričetek velikega letalskega krožnega leta po Nemčiji, ki naj bi dokazal sposobnost nemškega letalstva. Startalo je 390 letal. Toda do Dunaja jih je priletelo samo 65 ali 17 odstotkov, ostali so zastali, 8 letal se je ponesrečilo, med njimi letalo generala Christansena, nakar je bil krožni polet predčasno zaključen, ne da bi se o njem sploh še kaj čulo.

Bolgarsko sobranje (parlament) je izključilo poslanca Ivana Geovarjeva, češ, da pripada ideologiji, ki je po zakonu o zaščiti države prepovedana. V razpravi so pa mandati še 4 poslancev, ki jih zaenkrat zaradi »pomankanja dokazov« še niso izključili iz parlamenta.

Paletje

MAKSIM GORKI

(Prevel Tone Maček.)

19

— Mar mislite, da nam kaj verjamejo, ti mladi? Prav nič nam ne verjamejo! Ni res, fantje? Jaz — vem! Mar nam je mogoče verovati če pa smo podleži, a? Tukaj sem jaz, tukaj je Kuzin, mar mi nismo podleži?

Starec se je odmaknil k steni in zmajevaje z glavo je rekel:

— Čemu preklinjaš in obrekuješ?

— Prav imaš! — priznava Gnjedoj. — To sem brez potrebe rekel, obrekovati se ne sme. Fantje! — je kričal in se drgnil po vsem telesu, da je njegov razcefrani kaftan kar švigal okrog njega, a on sam je ves gorel v nekem skrivnostnem ognju. — Fantiči, povedal vam bom kar po vrsti, poslušajte! Najprvo — sem delal. Bog nebeški, mar nisem garal? Včasih sem oral, da so mi kar kosti škripale in je zemlja stokala pod menoj, — delal sem, vsi vedo, vsi so videli! Gladujemo, bratci! Zaničevani smo — vsi z nami komandirajo! Pride zima, ... pa zmrzujemo in nimamo drv da bi si koče segreli, a krog in krog nas... neskončni gozdovi! Otročki nam umirajo, babe se cmerijo...

Savelj je nestrpno zamahnil pred njim z roko in ga ustavil.

— Nehaj že in ne tuli! Vsi enako živimo.

— Ne, lažeš! Ne vsi! Mar sem jaz slabši ko kak Kitajec?

Savelijevo suhljato lice, osvetljeno z rdečkasto igro ognja, je zdaj gorelo zdaj bledelo. Obrnjen proti nam s svojimi otožnimi očmi, je tiho pokašljevalje trdo rekel:

— Saj so oni sami s kmetov doma in naše zunanje življenje gotovo dobro poznajo.

— Dovoli da izgovorim Savelj!

Jegor me je sunil pod rebra in mi šepnil:

— Prijelo je vojaka.

— No, vzeli so me k vojakom, odslužil sem tri leta, bil sem dober vojak. In zdaj se spet ubijam že deset let. In rotim zemljo — skopulja, gorje moje, kri moja, — rôdi! Z nogama sem jo tolkel in bil, pri bogu! Vso mojo silo mi jemlješ, prokleta a kaj si mi dala za to, kaj?!

— Vsem gre enako! — je rekel strogo Savelj. — Zemlje ne smemo preklinjati, ona, zemlja, — je pravična.

— Gotovo! Ampak treba je to razumeti, treba jo je videti tam, kjer jo poznajo, treba je zemljo ljubiti. To, bratci moji, sem videl. To je bilo tudi moje spreobrnjenje. Začela se je ta nesrečna vojna — prestol, domovina in tako dalje, — pa so nas naphali v živinske vagone! In so nas odpeljali. Skoraj leto dni so nas vozili, da smo že od same vožnje malodane pocrkali... In pridemo v kitajsko deželo... Gledamo — Bog ti moj! Mar smo se prišli sem vojskovati? Sem bi morali po pamet priti! Da, pameti bi se morali sem priti učiti, ne pa vojskovanja!

Materno je zaklel, poskočil in zatulil:

— Fantje! To je čisto nepravilno, da je človek človeku vrag, — komu pa sem jaz sovražnik?

— Pusti to! — je kričnil nanj Savelj.

Tudi gozdar je rekel:

— To je rečeno kar tja v en dan.

Vojak je zaprl oči in žalostno javkal:

— Vem! Vendar, oh, ti moj bog! Saj to je slepilo kaj pa govorite! Zakaj pa naj bi bil Kitajec moj sovražnik? A, zakaj?

— Seveda, — je tiho šepnil Mil Milič, — vsi ljudje so si po Kristusu bratje...

— Mar se oni in mi iz lastnega nagiba sovražimo? Bratci! Saj mi morate priznati: mi vsi živimo po istem zakonu, — da moramo skrbeti za svoje otroke, nas vse družijo ista vez! Je med nami kaka zveza ali ne? Je! Sprasoval sem na primer Kitajca, kako delaš rojaček? A on odgovarja — tu, pogledj kako! Bil je tako miren, spoštljiv in čeden, tisti Kitajec. Vojskovanje mu čisto nič ni prihajalo na misel, živel je tiho, nikomur napoti, a naši so ga ugonabljali, — požigali so, morili, sekali — fuj! Bog ti moj! Do solz so se mi smilili! Če bi se Kitajec hotel vojskovati, bi nam jih dal lahko po grbi kotikor bi hotel! Toda on, čeprav je korenjak, je tako pohleven, le gleda in si pri tem misli: »Lej jo, drhal! Pa še — odkod?« In zemljo ima — požmeš jo med prsti in žitni sok kar teče iz nje, kakor mleko iz krave ki ima teleta; pri bogu, res! On je zračen s svojo zemljo, razume kaj ona hoče, jo goji in poravnava, lepše kakor svojo posteljo, da!

— Kje pa imamo mi zemljo? — šepče Milov.

— Nikjer je ni...

— Komaj za grob so nam je pustili! — mu pri-trjuje Savelj.

In kakor da je nevidna roka pograbila te ljudi za prsa, jih zedinila in pretresla, — je zastokalo to kmetstvo in začel se je njegov pradačni jok o zemlji.

(Dalje prihodnjik.)

Iz naših krajev

TRBOVLJE

Izlet na Mrzlico. Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« je priredilo na binkošno, nedeljo večji družinski izlet na Mrzlico. Odzvali so se vabilu »Vzajemnosti« iz Litije, Celja, Hrastnika, Zabukovce in Liboj. Za udeležbo se vsem društvom sodružno zahvaljujemo. Na izlet je prišla tudi godba na pihala iz Liboj pod vodstvom trboveljskega rojaka, kapelnika Pečnika Loizeta. Godba je neumorno svirala in skrbela za dobro razpoloženje zlasti mladih ljudi, ki so rajali ob njenih zvokih. Zato se ji pristočno zahvaljujemo. Na tak izlet naj vedno pride delavstvo iz vseh krajev, da se razvedri in navžije svežega zraka ter izmenja misli z našimi sodrugli. — Izletnik.

Uredite peron na postaji. Trboveljska postaja še ni bila popravljena, odkar je začela voziti železnica. Razmah železniškega prometa pa nujno zahteva, da se uredi peron na postaji. V slučaju dežja se morajo potniki gnesti v majhni nehičijeni čakalnici, tako, da se mnogokrat zgodi, da postane komu slabo. Na koncu postajališča je stranišče, ki je vse prej kot higijsno in bi bil že čas, da se ga premešči, da ne bi morali potniki, ki v neposredni bližini čakajo na vlak, vzdihavati smradu. Upamo, da bo direkcija državnih železnic v Ljubljani upoštevala te majhne zahteve potujočega občinstva z ozirom na velik promet, ki se razvija na postaji.

Ponovitev igre »Smuk — Smuk«. »Vzajemnost« ponovi igro »Smuk — Smuk« v četrtek, dne 16. junij ob 8. uri zvečer v dvorani »Delavskega doma«. Pevske točke spremlja delavska godba pod vodstvom kapelnika Toneta Hudarina. Ker so diletanti »Vzajemnosti« pokazali zadnjič res izborni igro, je želeli, da bi tudi sedaj igrali pred bolno dvorano.

Družnost!

ŠOŠTANJ

Mladinski pevski festival.

Mladinski zbor »Zvonček«, ki je sestavljen izključno iz delavskih otrok, je priredil pevski festival, na katerem so nastopili mladinski zbori iz Guštanja, Vitanja, Žalca, Braslovca, Mozirja itd., skupno okrog 400 mladincev pevcev.

Zbori so tekmovali med seboj in pokazali lep napredek. Vsaka pesem je žela mnogo priznanja. Omeniti moramo posebno »Zvonček«, potem pa zbor mladih pevcev iz Guštanja, ki je pesmi podal tako, da so se ljudje kar čudili in aplavza ni hotelo biti konca. Mladinskim zborom in zborovodjem zahvala in priznanje. Naj bi ta koncert bil v vzpodbudo starejšim zborom, v katerih vlada mrtvilo, kakor malo kje. Po vojni je bilo prepevanja dovolj, sedaj pa čuješ kvečjem kakšno rjovenje — tukajšnje mladine in solospve starejših pevcev.

Literarni večer, ki so ga riredila združena kulturna in narodna obrambna društva dne 29. maja, na katerem so recitali svoja dela nam znani pesniki in pisatelji, kakor Mile Klopčič, Miško Kranjec, Anton Ingolič, Ivo Brnčič in Ivo Potrč, je lepo uspel, samo žal, da smo pogrešali one, ki so potrebni takšnih večerov in to delavstva. Recitatorji so želi mnogo priznanja. Prireditvev in najlepše uspele in gre zahvala prirediteljem in občinstvu, ki je prostorno dvorano domala napolnilo. Želeli bi, da se takšni večeri večkrat prirede.

LITIJA

Naročniki »Delavske Politike«, ki ste v zaostanku z naročnino, poravnajte zaostanek do 19. junija; kdor ne bo poravnal, se mu bo brez nadaljnjega list list ustavljal. Dolgo smo morali zbirati in čakati, da je začela »Delavska Politika« izhajati trikrat na teden, sedaj izhaja. Take uspehe pa ogrožajo zaostankarji, ker se ne zavedajo svoje dolžnosti, da bi sproti vsak mesec poravnali naročnino. Naročnino lahko poravnate pri sledečih sodrugli: za Šmartno: Mumelj in Žužek; za Litijo: Vuk in Zupan.

Družnost!

JESENICE

Zvočni kino »Radio« predvaja v sredo in četrtek, dne 15. in 16. t. m. ob pol 9. uri zvečer (v četrtek, na praznik, tudi ob 3. uri popoldne) vefilmski »Roxey« (3:1 za ljubezen). Poleg tega lep dodatek iz pasjega življenja »Prosjaki« in domači kulturni film. — Sledi: »Hadži Murat« (Beli vrag).

Splošna hranilnica in posojilnica za Jesenice in okolici r. z. z. o. z.

na Jesenicah, Cankarjeva cesta 3, sporoča svojem članstvu, kakor tudi vlagateljem in ostali javnosti, da so od 15. junija do 15. septembra t. l. poslovne ure za stranke od 7. do 12. ure popoldne in od 16. do 19. ure popoldne.

Načelstvo.

40-urni delovni teden in angleški industriji

Sklicujejo se na razmere v Nemčiji.

V Ženevi so razpravljali na mednarodni konferenci dela o uvedbi 40-urnega delovnega tedna.

Zastopnik angleških industrijcev Forbes Watson je rekel, da bi se Anglija ne mogla pridružiti konvenciji o 40-urnem delov. tednu, ker v avtoritativnih državah delajo mnogo več ur v tednu. V Nemčiji imajo zakonit 48-urni delovni teden, delajo pa v mnogih industrijah po 12 ur na dan, tako zlasti v kovinski industriji. — *delavski glasnik*

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost!

MARIBOR

Kaj je s kontrolo cen? Prejeli smo: Mnogo se piše v naraščajoči draginji, o potrebi zaštite konzumentov itd., vse pa ostane samo pri besedah. Konzumenti občutimo draginjo, občutijo jo vsi, ki žive od svojega dela in pičlega zaslužka. Kajti vsaka para povišanja cen pomeni zmanjšanje vrednosti mezde, pomeni manj kruha za družino, manj življenjskih potrebščin. Radi bi vedeli, ali imamo pri nas kakšen zakon za uspešno pobijanje draginje in kakšna je to pogledno moč lokalnih oblasti, da nastopijo proti draginji? Občine izdajajo tržna poročila, na žal, največkrat netočna. To se pravi, da so cene višje, kot pa jih čitamo v pregledu cen. Da bi pa občina nastopila proti draginji, oziroma zahtevala od prouducentov, da utemelje vsako povišanje ter jim naložila, da brez odobrenja občine ne smejo zvišati cen, pa še nismo čuli. Po naše bi občina morala javno povedati, kakšen je njen delokrog pri določanju cen življenjskim potrebščinam in tudi to, kaj je doslej v tej zadevi ukrenila, da bi bili konzumenti obveščeni. Taka izjava s strani občine bi bila potrebna tudi radi tega, da bi konzumenti lahko pokrenili akcijo za novo zakonodajo, ki naj končno veljavno uredi neznosne razmere na tržiščih. Konzumenti čakamo.

Sprejemni izpit na realni gimnaziji ob 24. t. m. s pričetkom ob 8. uri zjutraj. Prošnje se sprejemajo od 20. do 23. t. m.

Smrtna nesreča tekstilne delavke. V pondeljek, dne 13. t. m. ob pol 4. uri zjutraj je šla navijalka Hutterjeve tovarne s. Renner Marija na delo. Pri gostilni Koren na Aleksandrovi cesti jo je dohitel nek osební avto, zavozil v njo in jo pritisnil ob zid, pri čemur je zadobila tako hude poškodbe, da je čez tri ure v bolnici umrla. Pokojnica zapuša tri nepreskrbljene otroke. Nesrečo je zakrivil nepreviden šofer, ki baje nima niti izpita. Krivdo bo točno ugotovila posebna komisija.

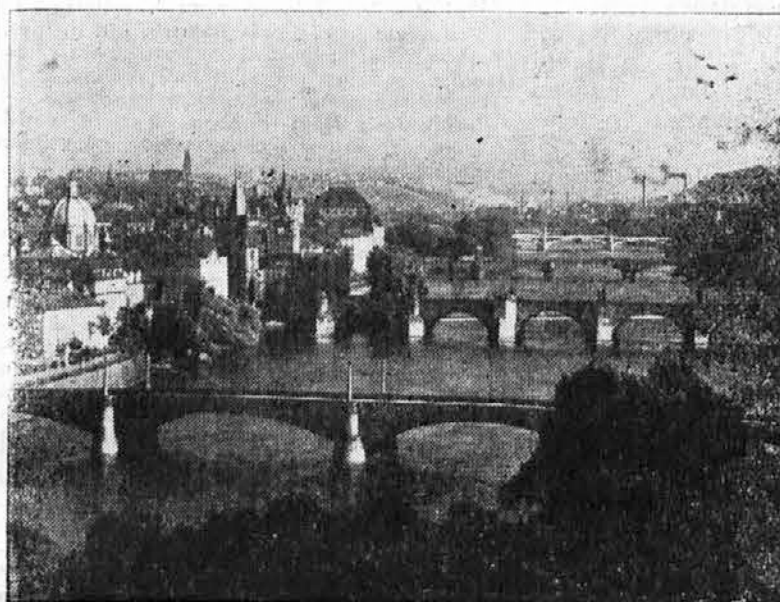
Tovarna Hutter in drug je dala letos dva dni plačanega dopusta svojim delavcem.

Občni zbor Nabavljalne zadruge državnih uslužbencev se je vršil minulo nedeljo v veliki dvorani Narodnega doma. Debata je bila mestoma zelo živahna, razrešnica načelstva pa je bila sprejeta s 55 proti 44 glasovi.

Obleke, velika izbira pri pri Jakob Lah, Maribor

V počitniški dom kraljice Marija v Sv. Martin na Pohorju je v pondeljek odšlo 153 otrok na letovanje.

Ponesrečil se je železničar Lešnjak Leopold, ko je na glavnem kolodvoru iztovoril več sto kilogramov težko kolo, ki mu je zdrobilo nogo.

Pogled na Zlato Prago, v kateri so se vršile slavnostne prireditve ob 60 letnici čehoslovaške socialne demokracije

Za zgradbo kolesarskih cest

(Dopis iz kolesarskih krogov)

Velike obljube, ki jih je dal minister za javna dela na kongresu za ceste glede cestne šestletke, po kateri naj bi se v šestih letih zgradilo samo v Sloveniji do 500 km moderno urejenih in tlakovanih cest, dajejo upanje, da se bo tako zanemarjeno cestno vprašanje v Sloveniji premaknilo z mrtve točke. Ob tej priliki je nujno potrebno opozoriti na vprašanje, na katero se ne polaga zadosti važnosti, čeprav je ravno za delavstvo izredno pereče, namreč na zgradbo posebnih kolesarskih cestišč ob državnih, banovinskih in drugih prometnih cestah.

V Sloveniji imamo okrog 130.000 bicikljev. Ker v revnejših družinah uporabljata en bicikel vsaj dva družinska člana, lahko računamo, da je v Sloveniji vsaj 200.000 do 250.000 kolesarjev. Ogromna večina kolesarjev ne uporablja kolesa niti za luksuz, niti za zabavo, niti za šport, temveč iz nujne življenjske potrebe, največ za vožnjo na delo in z dela. Pri sedanjih cestah pa mislijo merodajni faktorji na pešce, na vprežna vozila, na motorna vozila, samo na kolesarja nihče ne misli, čeprav lahko rečemo, da absolutno največ kilometrov naših cest prevozijo samo kolesarji. Upraviče-

na je torej zahteva, da se ob vseh prometnih cestah, zlasti ob onih, ki vodijo v mesta in večja industrijska središča, zgrade posebne kolesarske proge. Ne gre za nikako milost, ki naj bi se s tem izkazala kolesarjem, temveč za vprašanje varnosti prometa. Upoštevati se moraje tudi milijonske svote, ki so jih že doslej vplačali kolesarji in ki jih še plačujejo. Če bi se samo ta dohodek, ki gre sedaj v splošno državno blagajno, uporabil za letno amortizacijo izdatkov za zgradbo kolesarskih cestišč, bi lahko zgradili kolesarske proge ob vseh prometnih cestah v Sloveniji, zlasti ker zanje ni potreben tako masiven fundament, kakor za težka in motorna vozila.

Apeliramo na vlado, na bansko upravo, na cestne odbore, da pravočasno poskrbe, da se ob prometnih cestah začnejo graditi kolesarske proge. To se je žal že zamudilo pri cesti od Ljubljane do Medvoda in se bo dalo zdaj samo z večjimi stroški popraviti. Dolžnost društva za ceste in vseh društev kolesarjev pa je, da se za to zahtevo brez odloga odločno in glasno zavzamejo, da ne bo sedanja prilika zamujena.

Desetletnica podružnice Splošne delavske zveze

v Kranju

se je vršila v nedeljo, dne 12. t. m. Proslave se je udeležilo tudi večje število sodrugov in sodružic bratskih organizacij. Dopoldan je bilo slavnostno zborovanje. Veselica pa je bila radi dežja preložena na prihodnjo nedeljo.

Proslava je dokazala, da je naša organizacija v Kranju dobro zasidrana in enotna ter da uživa veliko zaupanje drugih organizacij, kar kaže, da je naše gibanje v najboljšem štadiju zdravega razvoja. O prireditvi še poročamo.

Minimalne mezde v Zedinjenih državah

V Zedinjenih državah uvedejo minimalne mezde. V parlamentu (kongresu) so se zedinili na tele postavke minimalnih mezd v industriji:

Prvo leto 25 centov na uro (Din 12.—), drugo leto 30 centov na uro (Din 14.40), po sedmih letih 40 centov na uro (Din 19.20).

Zadnje zvišanje bi se ne dovoljevalo

v tej višini le, če bi industrija preveč nazadovala. Pod temi mezdami delavstvo ne bo smelo biti plačano.

Draginja v Zedinjenih državah je sicer nekoliko večja kakor pri nas, vendar bi naše minimalne mezde morale znašati vsaj po 8 do 15 Din na uro, če bi jih hoteli primerjati vsaj približno z amerškimi.

PTUJ

Mezdno gibanje v tovarni usnja Pavel Pirich.

SDSZ kot predstavnica 90 odstotkov organiziranega delavstva v tovarni usnja Pavel Pirich je stavila podjetju predlog za regulacijo mezd na bazi 20-ostotnega poviška. Podjetje je na pogajanjih pristalo na to, da zviša plače tistim delavcem, ki so plačani pod povprečjem na višino mezd, kakor jih imajo ostali. Razen tega dobe oženjeni neke vrste draginjsko doklado 20 par na uro, samci pa 10 par. Na zahtevo po splošnem povišku podjetje ni pristalo, češ, da je položaj tak, da tega ne more, ker tudi druge tovarne, s katerimi mora konkurirati, ne plačujejo boljše (usnarji, zganite se tudi po drugod). Dosežen je sicer minimalni uspeh, toda tudi tega bi ne bilo, ako bi ne bilo organizacije. Treba pa je da se iz tega učimo in skrbimo, da bomo organizirali delavstvo vseh panog, ker le takrat, ako bo začelo splošno gibanje za izboljšanje položaja, smemo pričakovati, da bodo tudi uspehi večji.

Padel v Španiji. Delavec F. Lazar iz ptujske okolice je padel v boju v Španiji. V republikanski armadi je imel čin poročnika. Obvestilo o njegovi smrti je prispelo na občino.

RUŠE

Proslava 20-letnice Jugoslavije.

Vseh 14 ruških društev je sklenilo, skupno proslaviti 20-letnico obstoja naše države, dne 24. julija t. l. Brez razlike na politično in svetovno nazorno opredelitev so se vsi prebivalci ruške občine zedinili, da proslavijo skupno spomin na naš največji državni in narodni zgodovinski dogodek naše narodne in suverene države. Na to opozarjamo že danes javnost in društva, da si v nedeljo, dne 24. julija t. l. rezervirajo za to narodno manifestacijo v naši severni obmejni postojanki. Ob knežjem kamnu, simbolu naše tisočletne kmečko-demokratske zgodovine se bodo vršile dopolne jubilejne svečanosti, popoldne pa bo slavnostna predstava »Miklova Zale« na sokolskem letnem gledališču.

Važno predavanje. V nedeljo, dne 19. junija t. l. s pričetkom ob 9. uri popoldne se bo vršilo v prostorih gostilne Magdič predavanje z dnevnim redom: 1. Minimalne mezde in življenjske potrebe delavstva (govori s. Eržen) 2. Starostno zavarovanje, pomen strokovne organizacije in delavskega tiska (govori s. Jelen). 3. Kongres Strojne komisije v Ljubljani (poročila s. Janko Friček). Delavci in delavke, pridite vsi!

Avstrijske novice

Schuschniggov minister Zernatto je ob prihodu hitlerjevcev na Dunaj pravočasno zbežal čez mejo in je čez Madžarsko prišel v Pariz. S seboj je odnesel tajni državni arhiv s spisi o Schuschniggovih konferencah s Hitlerjem v Berchtesgadnu, kakor tudi listine, ki jih je Schuschniggova policija svojčas zaplenila pri avstrijskih nacistih, iz katerih je razvidno, kakšne namere imajo nacisti glede Južne Tirolske. Zernatto sedaj biva v neznatem kraju blizu Pariza, da ga ne najdejo agenti nemške tajne policije in piše knjigo, v kateri bo na podlagi dokumentov popisal avstrijsko politiko v času neposredno pred »anšlusom«.

Londonski tiskovni urad Reuter poroča, da so na Dunaju izginili diplomatski spisi glede rimskega pakta med Italijo in Avstrijo, kakor tudi lastnoročna korespondenca med Mussolinijem in Schuschniggom, ki se je nanašala na zvezno pogodbo med Italijo in bivšo Avstrijo.

V Avstriji se sedaj uvaja rajhovska vaga: funt namesto kilograma. Funt znaša pol kile. Kilogram so uvedli Francozi za časa revolucije in so ga od njih prevzeli skoro vsi kulturni narodi.

Cena mleka je uradno določena na Koroškem in znaša v I. zaščitni coni 30 penigov, v II. coni 27 penigov za liter, kar znese po uradnem kuzu preračunano v naš denar Din 5.25, oziroma Din 4.75 za liter.

Monakovskega kaplana Maierja so zaprli, ker je javno obsojal obnašanje kardinala Inizterja v dneih »anšlusa«.

Opozicija se giblje?

Predstavniki vseh strank združene opozicije (NO) in SDK prirede dne 19. t. m. v Sarajevu javno zborovanje. — Dr. Vl. Maček je odšel na svoje posetstvo v Kupinec, kjer ostane čez poltje in ne bo sprejemal obiskov.

Čehoslovaški Nemci so predložili zahteve

Čehoslovaški Nemci so vladi izročili svoje zahteve. V vladnih krogih sicer pravijo, da so zahteve nesprejemljive, toda služile bodo kot baza za pogajanja in redakcijo manjšinskega štatuta, ki ga vlada predloži manjšinam.

Kruha mora biti dovolj in biti mora poceni

Veliki žitni producenti se jeze.

Vlada je dovolila uvoz 1000 vagonov pšenice iz Rumunije na posodo do prihodnjega leta. Ta ukrep vlade veleproducente žita silno jezi, češ, da so takrat, ko je bila pšenica poceni, imeli veliko škodo. Sedanja draginja pa bi jim pomagala.

Vsi vemo, po kakšnih cenah ti gospodje plačujejo svoje delavstvo in kako že naprej kupujejo žetev po bagatelnih cenah od manjših producentov. Lep dobiček si napravljajo s temi manipulacijami, da bi pa gospodje morali imeti pri teh barantijah kar po sto odstotkov dobička in več, tega pa normalen človek ne more umeti.

Danes plačujemo pšenico po 200 in

več Din, ko na zapadu velja največ 100 do 120 Din. Gospodje pravijo, da je carine prost uvoz pšenice proti načelu svobodne trgovine. Če pa ljudstvo ne more plačevati visokih cen pšenice, naj se razlika plačuje iz nabranih fondov žitnim veletrgovcem, oziroma Prizadu. Torej na vsak način je treba stisniti za vrat konzumenta.

V tem primeru se prav jasno zrcali požrešnost spekulativnosti.

Zato je v tem oziru pri nas potrebna prav krepka zakonodaja, ki bo ščitila malega žitnega producenta in konzumenta, veržnika pa pošteno — kaznovala.

„Slovenec“ in morija nedolžnih ljudi, žena, otrok in starčkov v Španiji

pomaga širiti fašistične o bombardiranju francoskih krajev.

Med slovenskimi listi igra v teh za človeštvo tako usodnih dneh »Slovenec« najgorsjo vlogo.

Vsa njegova poročila o svetovnih dogodkih so prikrojena tako, da direktno ali indirektno služijo fašizmu.

V Španiji se točno ve, kdo je začel državljansko vojno in iz udeležbe je tudi jasno razvidno, kdo je stal v ozadiju Francovega podviga. Vidi se nadalje, da republikanska vlada na vojno sploh ni bila pripravljena, še manj pa, da bi se bila na njo pripravljala v zvezi s kakšno evropsko velesilo. Napadena je šele začela iskati pomoči in kupovati orožje ter ostale vojne potrebščine.

Pa vendar »Slovenec« piše ravno nasprotno od tega, kar je res.

In v teh dneh, ko se ves kulturni svet zgraža nad pobijanjem nedolžnih ljudi v Španiji po bombah iz nacističnih letal, prinaša »Slovenec« brez komentarja članke, v katerih trdi: Ako nacisti bombardirajo mesta in ubijajo žene in deco, so krivi rdeči, ker imajo v mestih zaloge orožja, nafte itd. Rdeči nimajo nobene pravice, da se pritožujejo nad morijo.

»Slovenec« ve, da so postali žrtve zračnih napadov kraji, o katerih ni niti enega vojaškega objekta ali zalog strelnih orožij. Pa vendar si upa pritrditi nacistom: prav je, da ubija-

te, rdeči so krivi.

Gospodje, vi ste katoliški list, povejte, ali poznate božje zapovedi?

Toda, kdo bi se čudil. Ljudje, odprite letnik 1914. »Slovenec« in čitajte, čitajte in čitajte. Kakor je »Slovenec« pisal takrat, tako piše danes.

Kristus pa je rekel: Ne ubijaj in katoliška cerkev pravi, da je naglavni greh: h grehu molčati. Toda kakšen greh je šele: greh zagovarjati in odobravati?

Te dni so nacistična letala zopet bombardirala francoske obmejne kraje, kakor že enkrat in je bilo to tedaj nesporno ugotovljeno. Sedaj pa prihaja »Slovenec« in piše: rdeči so metali bombe na francoska tla, da nahujskajo Francoze proti Francu. »Slovenec« piše točno tisto, kar italijanski in nemški tisk in niti najmanj ne čaka, da bi francosko vojno ministrstvo povedalo svojo besedo po končani preiskavi.

Med tem pa padejo nacistične bombe na angleške parnike. »Slovenec« bi jih gotovo rad pripisal na rovaš »rdečih«, toda žal, da Angleži poznajo krivce.

Poštena javnost naj si zapomni pisanje »Slovenca«. Pride čas, ko bo »Slovenec« delal pokoro in opravičeval svoje »zmote« ali pa sramežljivo molčal, kakor je z molkom prešel preko svojih narodnih grehov iz leta 1914.

Gremo na IV. čehoslovaško delavsko olimpijado v Prago!

Leta 1940 bo v Pragi IV. delavska olimpijada. Na to olimpijado pojdemo tudi iz Jugoslavije. Naši sodruzi, ki so se udeležili proslave 60-letnice socialne demokracije v ČSR, so dobili od čehoslovaških sodrugov povabilo, ki ga tem potom sporočajo naši delavski javnosti, da se za ta izlet pripravi, dasi sami ne bomo mogli poslati na tekmovanje nobene telovadne vrste, ker nimamo svojih Delavskih telovadnih enot.

Sodruzi in sodružice, hranite vsak zase, da boste lahko šli na pot v gostoljubno in demokratično ČSR, kajti za naše ekskurzije, nam ne da nihče niti pare podpore.

25 let čakanja za selitev v Ameriko, Zedinjene države Severne Amerike so, kakor znano, silno omejile priseljevanje. Iz Madžarske sme vsako leto v Ameriko 869 ljudi. V zadnjem času se jih je prijavilo 11.137. Poslednji od teh bodo prišli na vrsto čez — 25 let.

Železničarji peljejo v sprevedu model naj-novejše aerodinamične lokomotive čehoslovaških državnih železnic.

Preselitev

Zavarovalna zadruga

„DRAVA“

naznanja, da se bo preselila z 12. junijem 1938 iz Trga Svobode 6 v nove pisarniške prostore

Maribor, Aleksandrova 14, I. nadstropje

Za konzorcij izdaja in ureja Adolf Jelen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Viktor Eržen v Mariboru.

Kongres Zveze kemičnih delavcev Čehoslovaške republike v Pragi

Ob priliki proslave 60-letnice obstoja socialno demokratične stranke Čehoslovaške republike se je vršil v dne 2., 3. in 4. junija 1938 v »Lidovem domu« v Pragi kongres Zveze kemičnih delavcev Čehoslovaške.

Na ta kongres je poslala tudi Splošna delavska strokovna zveza tričlansko delegacijo. Kongres je pozdravil za SDSZJ sohr. Jakomin Lovro, za Strokovno komisijo pa sohr. Svetek France.

Kongresu je prisostvovalo blizu 400 delegatov, ki so zastopali nekaj nad 36.000 redno plačujočih članov. Dalje so prisostvovali kongresu delegati 14 različnih držav, med njimi tudi tajnik Internacionalne tovarniških delavcev sohr. K. de Jonge.

Pri otvoritvi so pozdravili kongres poleg inozemskih delegatov tudi minister socialne politike sohr. inž. Nečas in predsednik socialno demokratične stranke sohr. Hampl.

Kongres je obravnaval zelo aktualen in obširen dnevni red. Varna sta bila referata sohr. Nadvornika o »akciji in taktiki« in referat sohr. Martineka o »gospodarskem in social-

nem položaju delavstva v Čehoslovaški«.

Savez kemičnih delavcev je trdna in dobro vodena organizacija, ki ima letnih dohodkov nad 10 milijonov čeških kron. Delavnost Zveze kemičnih delavcev se vidi najbolj iz tega, da je v zadnji triletni poslovni dobi sklenila 498 kolektivnih pogodb in sporazumov in da je bilo v 237 tovarnah doseženo za 95.200 delavcev povišanje plač.

Izvoljeno je bilo naslednje predsedstvo: predsednik Martinek Anton, I. podpredsednik Franc Dunder, II. podpredsednik Bdr. Davenport, centralni tajnik Ferdinand Nadvornik, blagajnik Anton Kliment.

Delegacija SDSZJ je bila pozdravljena z vso pozornostjo in je uživala ves čas najprijetnejšo gostoljubnost čehoslovaških sodrugov. Prihodnjega kongresa naše zveze se bodo tudi udeležili češki sodruzi.

Predsedstvo kongresa je po končanem kongresu dne 7. junija odpeljalo vso inozemsko delegacijo v Lane, kjer so položili skupni venec na grob pokojnega prezidenta Masaryka osvoboditelja.

Predavanja o nas v radiu Praha

Josip Hora: Češki pesnik pri jugoslovanskih prijateljih.

V petek, dne 10. junija t. l. je govoril v radio Praha I ob 21.45 zvečer naša javnost že znani češki pesnik Josip Hora o predmetu: »Češki pesnik pri jugoslovanskih prijateljih«.

Predavanje je bilo prav dobro slišati pri nas, posebno, ker je govoril g. Hora počasi in jasno, tako da so ga mogli tudi naši prijatelji čehoslovaškega naroda povsem razumeti.

Pesnik Josip Hora je tekom 10 minut zgostil v svojem govoru o svojem januarskem obisku v družbi pisatelja Karla Novega v Ljubljani, na Gorenjskem, v Mariboru in Ptuj svojo ljubezen in prijateljstvo do Jugoslovancev zlasti do Slovencev. Z njemu lastno mehko je prešel Josip Hora iz zgodovine borbe Jugoslovancev za svobodo na pesnitve Otona Zupaničja, katerih je Hora že precej prevedel v češčino. Naslinal je krasoto slovenske domovine, pesniški večer na Gorenjskem, prijateljske ure med slovenskimi literati ljubljanskega Penkluba, spremstvo publicista in propagatorja češke kulture pri nas, Božidarja Borka, konzula Minovskega in neobičajno razširjenost poznaja češčine v naših krajih.

Prijetno so se dojmila pesnika Hore tudi predavanja s. dr. Reismanova v spomin prezidenta Masaryka med delavstvom, ki se na ta način kar najlepše približa čustvovanju in nazorom čehoslovaškega naroda.

To mehko večerno kramljanje je kar objemalo s polno ljubeznijo slovenski narod in pesnik Josip Hora ni mogel lepše končati svoje visoke pesmi o nedavnem zimskem obisku naše domovine, kot je to storil s citatom zad-

nega verza svoje krasne pesmi »V spominku na Slovinsko«, katero je objavil nedavno v svoji najnovejši pesniški zbirki »Domov«:

»Nazaj, nazaj v planinski raj...
zveni iz daljave v napev, ki dolgo kroži
v glavi in zveni in zveni, da bi ne pozabljali
li pesmi vaših rek tu nad Vltavo.« (Prosto prevedeno iz češčine.)

Predavanje je gotovo vnovič poglobilo zanimanje in ljubezen Čehoslovancev do Slovencev, naše domovine in kulture, ker je J. Hora danes pri Čehih eden izmed najprijateljevskejših pesnikov, ki je o tem svojem obisku pri nas že tudi predaval po zimi v znanem hotelu »Zlata husa«. V radio pa je imel podobno predavanje o obisku pri Slovencih že tudi pisatelj Karel Novy, ki je povrh tega o tem pisal v dnevniku legijonarjev »Narodni osvoboditelj« ter v reviji »Družstveni práce«, »Panorama«.

Ravno v teh časih moramo torej stremeti, da se podobni stiki medsebojnega obiskovanja kulturnih delavcev iz Jugoslavije in Čehoslovaške sistematično nadaljujejo, ker bomo imeli od tega predvsem ni velike koristi.

Umetnikoma Josipu Hori in Karlu Novemu pa smo hvaležni za veliko pozornost in ljubezen, katero nam izkazujeta. Malokateri češki obisk je zapustil pri nas tako globoke korenine. Naš rojak, pisatelj dr. Oto Berkopec v Pragi je lahko ponosen, da je dal pobudo za ta obisk in ga tudi sijajno organiziral. Naj mu sledijo še nadaljnji in pa tudi Hora in Novy naj nas zopet obiščeta.

A. R.

700 strokovnih organizacij v Čehoslovaški

2.218.290 članov.

V Čehoslovaški je bilo koncem l. 1936. nič manj kot 699 delojemalskih organizacij z 2.218.290 člani. 18 strokovnih zvez je imelo 477 organizacij, 22 pa jih ni bilo priključenih nobeni strokovni centrali. Med tem so se stvorile zopet 3 strokovne centrale. Po zadnjem ljudskem štetju leta 1930. je bilo v ČSR 4.449.833 poklicnih delavcev. Od teh jih je bilo 1933 strokovno organiziranih 43.03 odst., v l. 1936. pa že 49.87 odst., kar pomeni, da pripada polovica čehoslovaškega delavstva posameznim strokovnim organizacijam, druga polovica pa je neorganizirana. Svobodne strokovne organizacije imajo v svojih vrhovnih centralah (češki in nemški) svoje

vrhovne forume. To sta tudi največji strokovni centrali v ČSR, ki imata tudi v javnem življenju te demokratične države velik vpliv. Poleg svobodnih strokovnih organizacij je še cela vrsta konkretnih organizacij, katere pa pokretno več škoduje, kakor koristijo. — Razveseljivo dejstvo je, da se strokovni pokret v zadnjih letih kljub vsemu dviga.

IX. kongres Socialistične sportne internacionale

v Bruselju

je sklenil, da bo 4. Mednarodna delavska olimpijada na Finskem. Za predsednika internacionale je bil zopet izvoljen s. dr. Julij Deutsch (sedaj španski general), za tajnika načelnik čehoslovaških DTJ s. Ant. Fišer. Sedež internacionale ostane v Pragi.

Delavski pravni svetovalec

Zaščita kmeta (Petrovče)

Vprašanje: Prihranil sem si nekaj denarja in sem po očetu prevzel malo kmetijo, ki pa je prezadolžena. Kljub temu mi je sodišče zaščito odklonilo, ker sem v času zadolžitve bil v službi, dasiravno se sedaj bavim izključno s kmetijstvom. Ali morem še kaj ukreniti, da dosežem zaščito?

Odgovor: Rok za pritožbo zoper sodni sklep, s katerim Vam je sodišče zaščito odklonilo, je nedvomno že potekel in zato zaščite ne morete več doseči. Sodna odločba pa je bila tudi v skladu z uredbo o likvidaciji kmečkih dolgov, ako ste ob času zadolžitve, odnosno prevzema posestva plačevali večje davke od Vaših službenih dohodkov, kakor pa od posestva.

Ali spada cestni odbor pod obrtni zakon? (Ptuij)

Vprašanje: Bil sem zaposlen pri cestnem odboru, pa so me odpustili kar brez odpovedi, češ, da za nje ne velja obrtni zakon in da jim zato tudi ni treba na 14 dni odpovedati. Ali je to res?

Odgovor: Tudi cestni odbor spada pod obrtni zakon in bi Vam zato bil moral službo na 14 dni odpovedati.

Odvetniški stroški (Mežica)

Vprašanje: Pred dvema letoma sem vložil tožbo proti dvema osebama in sem pravdo do-

bil ter sta bila nasprotnika tudi obsojena na plačilo stroškov mojega odvjetnika. Kljub temu zahteva sedaj odvjetnik plačilo stroškov od mene ter mi grozi s tožbo. Ali sem mu dolžan stroške plačati?

Odgovor: Odvjetnik zahteva plačilo stroškov od Vas najbrže zato, ker od Vaših nasprotnikov niso izterjali. Stroške ste mu seveda dolžni plačati. Lahko pa zatevate od njega, da Vam izroči vse listine in predlagate nato kar pri sodišču izvršbo zoper nasprotnika radi plačila stroškov, če mislite, da se bo dalo od njiju kaj dobiti.

Prisilna izpraznitev (Celje)

Vprašanje: Hišna lastnica, pri kateri sem imela stanovanje v najemu, mi je sodno odpovedala in je dala nato po izvršilnem organu v prisotnosti stražnika prisilno izprazniti stanovanje. Pri tej priliki se je izgubil zlat uhan, poročni prstan in razne stvari; jaz sem se ob prisilni izpraznitvi odstranila. Kaj mi je storiti?

Odgovor: Niste storili prav, da niste bili ob izpraznitvi navzoči. Z morebitno tožbo proti izvršilnemu organu, stražniku in delavcem, ki so nosili pohištvo, bi uspeli le, če bi mogli enemu ali drugemu dokazati, da si je izginulo stvari samovoljno prilastil ali pa zakrivil, da so se izgubile. To pa boste zelo težko dokazali.